

GRANKULLA STAD

GRANHULTSSKOLAN

LÄSÅRSPLAN 2016-2017

LÄSÅRSPLAN FÖR GRANHULTSSKOLAN 2016-2017

LÄSÅRSPLANENS BEHANDLING OCH GODKÄNNANDE

Behandlad av lärarkollegiet

GODKÄND AV LÄRARKOLLEGIET I HELHET 25.8.2016

Behandlad av Svenska nämnden för undervisning och småbarnsfostran

FASTSTÄLLD AV SVENSKA NÄMNDEN FÖR UNDERVISNING OCH SMÅBARNSFOSTRAN

Anders Rosenqvist, rektor

Johan Johansson

Ordförande för Svenska nämnden för undervisning och småbarnsfostran

LÄSÅRSPLAN FÖR LÄSÅRET 2016-2017

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1.	Vision och verksamhetsidé	
	Värdegrunden	4
	Vision, strategi och förverkligande	4
	Fortbildning	6
	Den nya läroplanen	6
2.	Tyngdpunktsområden under läsåret 2016-2017	9
	Viktiga teman och projekt under läsåret	9
	Andra teman och projekt	9
3.	Planering av verksamheten	
	Elevvård	10
	Allmänt, intensifierat och särskilt stöd	11
	KiVa-skola	12
	Elevverksamhet	12
	Farfar i skolan	12
	Skolans säkerhet	13
	Planer	13
4.	Skolutveckling	
	Samplanering 3h/vecka	14
	Personalmöten	14
	Årskursvis samplanering	15
	Lärlag	15
	Utvärdering	15
5.	Skolans nätverk	
	Skolan i närsamhället	16
	Samarbete med hemmet	16
6.	Arbetstider	
	Läsårets arbetsdagar	17
	Lektionstider	18

1 VISION OCH VERKSAMHETSIDÉ

Värdegrunden

I Granhultsskolan betonar vi jämställdhet, jämlikhet, respekt och tolerans. Alla elever är unika och har rätt till god undervisning. Vi strävar efter att eleverna ska lära sig att ta ansvar, utveckla och bevara en sund självkänsla, vara inriktade på ett livslångt lärande och att känna sig delaktiga i skolans verksamhet. Vår skola arbetar för ett demokratiskt tänkande och förståelse för såväl individuella som kulturella olikheter.

Skolan ska för eleverna utgöra en lugn och trygg miljö där alla trivs. Eleverna uppmuntras till att välja en sund livsstil som främjar en hållbar utveckling. Samarbetet med hemmet är väsentligt.

Vision, strategi och förverkligande

I vårt pedagogiska arbete strävar vi efter att eleverna skall få goda baskunskaper och en stabil grund för ett livslångt lärande. Goda arbetsvanor, medvetenhet om det egna lärandet samt målen stöder den inre motivationen och utvecklar elevens studieteknik och självkänedom.

Stärkandet av elevens självkänsla är viktigt för oss. Dels handlar det om inlärningsmässiga åtgärder såsom hjälp- och stödinsatser av olika slag (till exempel smågruppsundervisning, resurslärare, assistenter) och specialundervisning, dels arbetar vi med elevernas sociala utveckling genom olika former av samarbetsinläring och social träning.

Den sociala gemenskapen och de sociala färdigheterna främjas på olika sätt. I vår skola arbetar vi med långsiktiga åtgärdsprogram såsom KiVa-skola och Stegvis. Skolan har nolltolerans mot mobbning.

Vi uppmuntrar till ett sunt och kritiskt tänkande hos eleverna.

Frågor som gäller ansvarskänsla och respekt för individens rättigheter och skyldigheter är naturliga element i skolans vardag. I vidare perspektiv handlar det även om tolerans och förståelse för andra människor och kulturer.

Eleverna ska känna sig hemma i den finlandssvenska identiteten. Skolan deltar i olika evenemang och uppmärksammar finlandssvenska traditioner.

Elevernas delaktighet, möjligheter att påverka och få sin röst hörd, verkställs genom ett fungerande elevråd i Granhultsskolan.

Skolarbetet utvärderas kontinuerligt både internt och externt. Utvärderingsresultaten ligger till grund för utvecklingen av skolan. Resultatet delges deltagarna. Regelbundet samarbete med hemmen i form av olika möten, handledande responsamtal och föräldrträffar är viktigt. Föräldrarna ska känna sig välkomna till skolan.

Skolan har en ledningsgrupp som består av rektor, biträdande rektor, tre klasslärare och en speciallärare. Indelningen av lärarkåren i pedagogiska lärarlag främjar och utvecklar skolan. Informationsgången inom skolsamfundet utvecklas och förbättras.

Lärarna uppmuntras i att lära av varandra och dela med sig av sin kunskap, sina metoder och sitt material till kollegor. Lärarna använder aktiverande, varierande och tidsenliga arbetsmetoder. Utveckling av den fysiska, sociala och digitala lärmiljön stöder både lärandet, motivationen och glädjen. En av nycklarna till framgång är att lärarna lyckas handleda, motivera och inspirera eleverna. Eleverna ska få känna tillfredsställelse när de lyckas samt vid behov få stöd och hjälp.

Genom att lärarna skapar förtroende i klassen, etableras en personlig, professionell relation till varje elev. Eleverna stöds att se glädje i och uppskatta sitt eget arbete samt hitta sina styrkor. Personalen förväntar sig att eleverna tar ansvar för sitt lärande och sitt beteende samt för miljön. En förutsättning är att undervisningsgrupperna är av rimlig storlek och att lärarna har möjlighet till kontinuerlig fortbildning. Arbetsmiljön har stor betydelse för elevernas och personalens hälsa och välbefinnande.

Skolans egen läroplan finns på hemsidan. Målen för de olika ämnena finns i nationella läroplanen. Proven och större arbeten skrivs in i Wilma.

Under vårterminen 2017 tar Granhultsskolan emot klasslärarstuderanden som utför sin praktikperiod.

Elever deltar i olika kultur- och idrottsevenemang. Skolan står för transport- och anmälningsavgifter i samband med lagsporter. I individuella grenar står skolan för anmälningsavgiften. Eleverna betalar själva resor och övernattningar.

Kören för åk 4-6 deltar i Skolmusik i Korsholm 4.-6.5.2017.

Elever från åk 4-6 deltar i Stafettkarnevalen 19.-20.5.2017 i Esbo. Löparna utses genom uttagning. Skolan ordnar två uttagningstillfällen varav elev deltar i ett. Eleverna i åk 4-6 har möjlighet att delta i Stafettkarnevalen antingen som löpare eller som hejarklacksdeltagare.

Skolans elever kommer också under läsåret att göra studiebesök, besöka kulturella evenemang samt göra exkursioner till platser som anknyter sig till undervisningen.

Skolan har klubbverksamhet: kör, dramaklubb och problemlösning.

Fortbildning

Lärarna och skolans övriga personal har möjlighet att på arbetsgivarens bekostnad delta i fortbildningskurser av olika slag. Personalen erbjuds även möjlighet till arbetshandledning.

Tidpunkten för de tre avtalsenliga fortbildningsdagarna kompletteras senare.

Den nya läroplanen

LÄRARENS ROLL

Kunskapen är en central del av undervisningen men det finns andra kompetenser och färdigheter som också är en del av elevens lärande. Utgångsläget för skolarbetet är lärarens elevsyn och syn på lärandet, vilket ska stöda eleven.

Till lärarens uppgift hör att handleda eleven, att använda varierande arbetssätt i olika lärmiljöer samt att ge eleven en sund värdegrund.

Även då eleven arbetar självständigt följer läraren med elevens arbetsprocess och kan vid behov stöda och handleda hen. Utvärderingen är en naturlig del av processen och elevens lärande vägs mot mål som läraren synliggör för eleven under processen.

MÅNGSIDIG KOMPETENS

Utdrag ur läroplanen angående kompetenserna:

Med mångsidig kompetens avses en helhet som består av kunskaper och färdigheter, värderingar, attityder och vilja. Kompetens innebär också förmåga att använda sina kunskaper och färdigheter på det sätt som situationen kräver. Elevernas värderingar, attityder och vilja att agera påverkar elevernas sätt att tillämpa sina kunskaper och färdigheter. Behovet av mångsidig kompetens uppstår ur de förändringar som sker i den omgivande världen. Att växa som människa, att studera och arbeta samt att fungera som samhällsmedborgare förutsätter både nu och i framtiden en bred kompetens som överskrider och förenar olika vetenskapsområden.

Värdegrunden, synen på lärande och verksamhetskulturen lägger grund för utvecklingen av kompetens. Varje läroämne bygger upp kompetensen genom att tillämpa innehållet och metoderna inom den egna vetenskapsgrenen. Hur kompetensen utvecklas beror på både de innehållsområden man behandlar och i synnerhet hur man arbetar och hur kommunikationen mellan eleven och omgivningen fungerar. Responsen som eleverna får samt handledningen och stödet för lärande inverkar framför allt på attityderna, motivationen och viljan att agera.

Det finns sju delområden inom mångsidig kompetens. Kompetensområdena har flera beröringspunkter med varandra. Det gemensamma målet för dem står i samklang med den grundläggande utbildningens uppdrag och med beaktande av elevernas ålder att stödja utvecklingen som människa samt främja kompetens som förutsätts för delaktighet i ett demokratiskt samhälle och en hållbar livsstil. Särskilt viktigt är att eleverna uppmuntras att lära känna sig själva och sin personlighet, sina styrkor och utvecklingsmöjligheter och att värdesätta sig själva.

TVÄRVETENSKAPLIGA ÄMNESHELHETER

Ämnesövergripande lärområden är helhetsskapande studieperioder som grundar sig på samarbete mellan läroämnena. Målet är att göra det möjligt att förstå förhållandet mellan olika fenomen och på vilket sätt de är beroende av varandra. Helhetsskapande undervisning ger eleverna bättre möjligheter att kombinera kunskaper och färdigheter från olika vetenskapsgrenar och att i växelverkan med andra strukturera dem till meningsfulla helheter.

Granhultsskolan kommer under vecka 41 att arbeta ämnesövergripande och utifrån ämneshelheter enligt följande:

Åk 1 Troll

Åk 2 Sagovärlden - klassiska sagor

Åk 3 Grankulla

Åk 4 Biophilia & Vatten

Åk 5 Ordkonst

Åk 6 Afrika

2 TYNGDPUNKTSOMRÅDEN UNDER LÄSÅRET 2016-2017

Läroplanen styr skolans verksamhet. I läsårsplanen finns allmänna målsättningar. I Granhultsskolan kommer man att ha följande tyngdpunktsområden under 2016-2017:

- Elevens delaktighet och ansvar
- Kommunikativ kompetens

Viktiga teman och projekt under läsåret

Varje årskurs har så kallade högtidsprojekt under skolåret

åk 1 samlingen inför första advent

åk 2 Luciafirandet

åk 3 jultablå, medverkar i jul- och påskkyrkan

åk 4 Svenska dagen + en aktuell kulturdag

åk 5 FN-dagen och Självständighetsdagen, medverkar i jul- och påskkyrkan

åk 6 skådespel på julfesterna

Andra teman och projekt

- Åk 6 på lägerskola till Pukkila (Ruovesi) med omnejd v 36 5.9 - 8.9.2016
- Vänelevsverksamhet
- Samarbete med Mäntymäki
- Rastverksamhet
- Hållbar utveckling
- Grankulla 110 år

3 PLANERING AV VERKSAMHETEN

Elefvård

Elefvårdsarbetet i Granhultsskolan samordnas av den generella elevvårdsgruppen, som består av rektor, biträdande rektor, skolhälsovårdare, kurator, psykolog, speciallärare Teresa Påwals och Christina Järvi samt lärarrepresentant Åsa Jungarå. Förskolan representeras av Henrietta Munck och Michaela Lindholm. Gruppen sammankommer regelbundet under läsåret, åtminstone 3 gånger per termin. Enligt behov deltar lärare och övrig personal i mötena, antingen på eget initiativ eller inkallade av gruppen.

Under detta läsår kommer den generella elevvårdsgruppen tillsammans med hela personalen att arbeta med följande två teman: Jämlikhet och ett utökat samarbete skola-förskola. Inom jämlikhet ligger tyngdpunkten på att personalen i Granhultsskolan och förskolan fördjupar sig i temat jämlikhet. Samarbetet skola-förskola innebär bl a att en förskolegrupp besöker skolan regelbundet. Förskoleläraren och klassläraren samarbetar kring programmet.

Representanter av elevvårdsgruppen bestående av hälsovårdare, kurator och psykolog träffas varje vecka och lärarna har möjlighet att konsultera elevvårdsteamet i allmänna ärenden. Elevvårdens expertgrupper tillsätts vid behov då det anses nödvändigt i enskilda elevers fall. Skolläraren har en roll i elevvårdsarbetet och konsulteras vid behov.

Elefvården arbetar enligt skolans vision och är en viktig del av skolsamfundet. Elefvården ser eleven som en fysisk, psykisk och social helhet och arbetar för individens och gruppens välbefinnande. Målet är att, i samarbete med den övriga skolpersonalen, främja en trygg pedagogisk skolmiljö som stärker välbefinnandet och förebygger utslagning i skolan. Elefvårdsarbetet styrs av respekt för barnets personlighet och vårdnadshavarnas föräldraroll. Viktigt är också att ta hänsyn till bestämmelser gällande tystnadsplikten.

Elefvårdsarbetet åligger alla som arbetar i skolan samt de myndigheter som svarar för elevvårdstjänster. Klassläraren har det primära ansvaret för att upptäcka och tidigt ingripa om problem uppstår i klassen. Det är också läraren som i första hand kontaktar vårdnadshavarna. Vid behov kopplas elevvårdsgruppen in. Givetvis kan också elever och vårdnadshavare kontakta rektor eller medlemmar i elevvårdsgruppen direkt.

Elever med specifika inlärningssvårigheter får specialundervisning och kan vid behov få beslut om intensifierat eller särskilt stöd.

Samverkan mellan skolans personal och vårdnadshavarna betonas och är viktig. Granhultsskolan har ett aktivt samarbete med förskolorna, de olika skolstadierna och de finskspråkiga skolorna. Elevvårdsgruppen kan konsultera utomstående stödinstitutioner och även initiera att elever remitteras vidare för utredning eller specialistvård. Elevvården samarbetar t.ex. med barn och ungdomsavdelningarna vid Jorvs sjukhus, familjerådgivningar samt med social- och hälsovårdsväsendets övriga områden (Barnskyddet, Omsorgen och Barnhabiliteringsgruppen). Att arbeta med nätverk är viktigt då elevvårdsarbetet i första hand är förebyggande och stödande.

Elevvården uppdaterar sin verksamhetsplan inför varje läsår. Skolan har en krisplan samt en plan mot våld, mobbning och trakasserier, vilka uppföljs årligen och uppdateras vid behov.

Allmänt, intensifierat och särskilt stöd

Lagen om allmänt, intensifierat och särskilt stöd inom den grundläggande utbildningen trädde i kraft 1.1.2011. Genom att lärarna differentierar undervisningen beaktar de behoven i undervisningsgruppen och de individuella skillnaderna mellan eleverna. Dokumentationen om elevens pedagogiska bedömning och plan för elevens lärande samt pedagogiska utredning och IP-plan finns i Wilma samt som papperskopia i arkivskåpet.

KiVa skola

KiVa Skola är en finländsk innovation som utvecklats med hjälp av kunskap inhämtad dels från mobbningsforskning, dels från erfarenheter som erhållits genom tidigare interventionsprogram och användningen av dessa runt om i världen.

KiVa Skola programmet riktar sig främst till elever i årskurs 1 och 4 och är huvudsakligen mobbningsförebyggande. Specifika åtgärder vidtas då mobbning upptäcks. Även elever som iakttar mobbningen utan att vara inblandade erbjuds medel att stöda den mobbade eller att visa att mobbning inte är acceptabelt. Varje elevs ansvar för det gemensamma välbefinnandet poängteras.

I skolan verkar KiVa-teamet bestående av skolkurator samt rektor och biträdande rektor.

Eleverksamhet

Varje klass i åk 4-6 har en elevrepresentant samt en suppleant som deltar i elevrådsverksamheten. Representanterna besöker sina vänklasser för att delge och samla information. Elevrådet samlas regelbundet under läsåret.

Granhultsskolan har en vänelevsverksamhet. Åk 1 har åk 4 som vänelever, åk 2 har åk 5 och åk 3 har åk 6 som vänelever. Vänklasserna har gemensamma aktiviteter minst 3ggr/termin.

I skolan verkar även ett miljöråd med representanter från årskurserna 4-6.

Årskurserna 1-3 får information och har möjlighet att föra fram förslag och åsikter via vänklassens representanter.

Farfar i skolan

Granhultsskolan har "Farfar i skolan"-verksamhet. I skolan finns för tillfället sju farfäder som jobbar i åk 1 – 3. Till skolfarfars uppgifter hör att vara en extra vuxen i klassen och hjälpa till med överenskomna uppgifter. Skolfarfar är också ute under rasterna.

Skolans säkerhet

I Granhultsskolan finns en säkerhetsgrupp. Gruppen består av skyddschef(biträdande rektor), biträdande skyddschef, skolans hälsovårdare samt skolvärd. Gruppen ansvarar för skolans säkerhet, dvs uppgörandet av räddningsplan och krisplan samt även för utbildning av skolans personal och elever. Alla anställda i skolan tar del av båda planerna vid skolstarten. Gruppen ordnar årligen en säkerhetsdag för eleverna samt en säkerhetseftermiddag för personalen. Säkerhetsgruppen har ett nära samarbete med Västra Nylands räddningsverk, polisen och Grankulla frivilliga brandkår.

Krisplan

Skolans krisplan är konfidentiell. Den innehåller uppgifter om förfarandet vid dagliga och långvariga konflikter samt förfarandet vid akuta händelser i skolan och vid större olyckor i samhället. I krisplanen finns också skolans antimobbningsplan(finns även som bilaga till läroplanen). Krisplanen uppdateras varje år.

Räddningsplan

Skolans räddningsplan är offentlig och uppdateras varje år. Den sänds till Västra Nylands räddningsverk för godkännande. Den innehåller allmänna uppgifter om läroanstalten, Granhultsskolans skyddsorganisation, farosituationer att beakta, förebyggandet av olyckor samt åtgärder vid olyckor och farosituationer.

Planer

- Antirusmedelsplan
- Plan mot våld, mobbing och andra trakasserier vid Granhultsskolan
- Lokal utvecklingsplan för den grundläggande utbildningen i Grankulla
- Utvärderingsplan
- Granhultsskolans elevvårdsplan
- Jämställdhetsplan
- Krisplan för Granhultsskolan
- Räddningsplan för Granhultsskolan
- Handlingsplan vid oroväckande skolfrånvaro
- Plan för barn och ungas välmående i Grankulla

- Bildningspolitiskt program för Grankulla stad
- Grankulla stads tvåspråkighetsprogram 2015-2017
- Grankulla stads antidrogprogram

4 SKOLUTVECKLING

Samplanering 3 h/vecka

Syftet med samplaneringen är att lärarna gemensamt utvecklar skolan. Samplaneringstiden kan t ex användas till:

- Personalmöte
- Lärarlag
- Årskursvis samplanering
- Ämnesplanering
- Välmående
- Föräldrakontakter
- Elevvårdsarbete
- Utvecklande av IKT i undervisningen

Personalmöten

I Granhultsskolan görs kollegiebeslut i frågor som berör hela skolan under personalmöten där skolans personal deltar och skolekreteraren fungerar som mötessekreterare. Till personalmöten kan även sakkunniga inbjudas. Rektor bestämmer veckovis vilken form av möte skolan har. Möten kan vara lärarmöten eller lärarlagsmöten. Möten hålls på torsdagar mellan kl. 8.00 och 8.50. Årskursvisa samplaneringsmöten och arbetsgruppsmöten hålls på utsatt tid. Assistenterna har möte 1ggn/månad. Vid behov får de delta i personalmöten.

Årskursvis samplanering

Klasslärarna inom varje årskurs sammankommer varje vecka för att planera, diskutera och handleda varandra. Målet med samplaneringen är att undervisningen innehållsmässigt skall vara lika i alla klasser inom årskurserna. Assistenterna deltar i samplaneringen inom sin egen årskurs.

Lärlarlag

Ledningsgruppen består av rektor Anders Rosenqvist, biträdande rektor Maria Lundmark och fyra medlemmar. Gruppen möts ungefär två gånger i månaden och diskuterar skolans pedagogiska utveckling. De pedagogiska lärarlagen träffas två till tre gånger per månad och arbetar och genomför de målsättningar som ledningsgruppen yrkat på. Alla lärare deltar i ett pedagogiskt lärarlag.

Rektor och biträdande rektor			
Ledningsgruppen			
Liselotte Ilander	Christina Järvi	Åsa Jungarå	Pia Valkamo
Pedagogiska lärarlag	Pedagogiska lärarlag	Pedagogiska lärarlag	Pedagogiska lärarlag
Elevaktiviteter	Digital	Undervisning	Vardagen

Protokollen från lärarlagen skickas till alla arbetstagare i skolan.

Utvärdering

I korthet utvärderas eleverna detta läsår enligt följande:

- mellanbetyg den 2 december för åk 2-6, mellanrapport för åk 1
- läsårsbetyg den 3 juni, verbal bedömning i årskurserna 1-3, sifferbedömning i årskurs 4-6
- minst ett handledande respons-samtal tillsammans med elev och vårdnadshavare hålls i årskurs 1-6 under läsåret

5 SKOLANS NÄTVERK

Skolan i närsamhället

Granhultsskolans verksamhet är en del av det omgivande närsamhället. Skolan har ett nära samarbete med ungdomsgården, med de sociala myndigheterna och med kyrkan, samt samarbetar på olika plan med det finska skolväsendet, Hagelstamska skolan och Gymnasiet Grankulla samskola. Vi stävar efter att utöka samarbetet med lokala föreningar, organisationer och företagare. Skolan strävar också efter att delta i evenemang med andra svenskspråkiga skolor i huvudstadsregionen. Granhultsskolan har ett samarbetsnätverk med Katarinaskolan och Kvarnbackens skola samt Cygnaeus skola.

Våra elever gör exkursioner både i och utanför hembygden.

Samarbete med hemmet

Lärarna har ett kontinuerligt samarbete med hemmen. Skolan ordnar träffar för vårdnadshavarna. Skolkommittén och Hem och Skola är med och utvecklar verksamheten i skolan och arbetar för skolans välbefinnande, säkerhet och gemenskap. Tillsammans med hemmet arbetar vi för gemensamma mål och för att eleverna ska ha förutsättningar att växa, utvecklas och lära sig på ett sunt och säkert sätt.

6 ARBETSTIDER

Läsårets arbetsdagar

Skolans arbetsdagar är följande:

Höstterminen börjar tisdag 16.8.2016

åk 2 - 6 kl. 8.55

åk 1 kl. 9.10

Öppet hus lördag 15.10.2016 kl. 8.55 – 13.00

Höstlov torsdag 20.10 – fredag 21.10.2016

Lovdag 5.12

Terminen avslutas torsdag 22.12.2016

Jullov fredag 23.12.2016 – fredag 6.1.2017

Vårterminen börjar måndag 9.1.2016 kl. 8.55

Sportlov v. 8, 20 – 24.2.2017

Påsklov 14.4-17.4.2017

Första maj 1.5.2017

Kristi himmelsfärd 25.5.2017

Läsåret avslutas lördag 3.6.2017

Avvikande arbetstider informeras hemmen om skriftligt.

Lektionstider

Mattur 1		Mattur 2	
Lektion 1	8.10-8.55	Lektion 1	8.10-8.55
Lektion 2	8.55-9.40	Lektion 2	8.55-9.40
Lektion 3	10.00-10.45	Lektion 3	10.00-10.45
	Mat 10.45	Lektion 4	11.00-11.45
	Rast 11.00		Mat 11.45
Lektion 4	11.15-12.00		Rast 12.00
Lektion 5	12.15-13.00	Lektion 5	12.15-13.00
Lektion 6	13.15-14.00	Lektion 6	13.15-14.00
Lektion 7	14.15-15.00	Lektion 7	14.15-15.00

Avslutas dagen med en dubbellektion i något ämne eller om någon lärare har de två sista lektionerna med samma klass kan lektionerna slås ihop till en dubbellektion (2*45 min utan rast). Hemmen informeras om dylika arrangemang. Avvikelser från ovannämnda schema meddelas vårdnadshavarna.